

Universitetsdirektøren

Høringsuttalelse fra BFEF – Rapport fra ekspertutvalg samfunnssikkerhet, sikkerhet og beredskap

Viser til brev av 1.7.2016.

Vedlagt følger høringsuttalelse vedrørende ekspertutvalgets rapport datert 28.6.2016, fra Fakultet for biovitenskap, fiskeri og økonomi.

Vennlig hilsen

Morten Sætran
seksjonssjef

morten.satran@uit.no
77 64 49 83

Vedlegg: Høringsuttalelse

Høringsuttalelse vedrørende rapport fra ekspertutvalg: Utvikling av samfunnssikkerhet, sikkerhet og beredskap ved UiT Norges arktiske universitet

Handelshøgskolen, Campus Harstad

Ekspertutvalgets mandat var å bruke UiT sin strategi «Drivkraft i nord» som utgangspunkt for sine anbefalinger. De er bedt om å foreslå hvordan forskning og utdanning innenfor samfunnssikkerhet, sikkerhet og beredskap kan styrkes og hvordan fagene kan utvikles til å være mer relevante for samfunnet. Utvalget skulle videre vurdere hvordan fagene kunne hente synergier fra andre fagområder ved universitetet, herunder profesjonsstudiene innen luftfartsfag og nautikk. Utvalget skulle også vurdere fagmiljøenes kvalitet og robusthet med utgangspunkt i NOKUTs krav til akkrediterte studier. Videre skulle forholdet mellom grunnutdanningene, master, PhD og EVU vurderes, samt miljøenes potensial til ekstern finansiering.

Rapportens **første del** omhandler blant annet det kunnskapsfeltet som samfunnssikkerhet, sikkerhet og beredskap kan plasseres i, samt en oversikt over hvilke drivere som ses for utdanning og forskning innenfor fagområdet. I tillegg gis det en fyldig og god oversikt over hva som tilbys av undervisning og forskning innen de aktuelle fagområdene nasjonalt, i Norden og i noen internasjonale fagmiljø. Etter vår vurdering gis det en omfattende begrepsfesting av fagfeltet «sikkerhet». Imidlertid er begrepet «beredskap» i mindre grad drøftet, som er et hovedtema for Bachelor i internasjonal beredskap (BiB). I rapporten savnes det større fokus på beredskapstemaer som forebygging, planlegging og særlig skadebegrensning. Samvirke er også et nøkkelelement for å sikre godt beredskap, noe som i mindre grad er drøftet i rapporten.

Rapportens **andre del (kap. 5)** omhandler en kartlegging av studieprogrammer og en plassering av disse i et analytisk rammeverk. I denne sammenheng mener vi at vurderingen av BiB i for stor grad fremstilles som en praktisk utdanning. I så måte er det grunn til å understreke at studiet er en vitenskapelig bachelor, i samme grad som de andre bachelorutdanningene som omtales i rapporten. Studiet skal svare til samfunnsutfordringer innenfor beredskap, med fokus på skadebegrensning og tverrfaglig samarbeid. BiB utdanningen fokuserer på å være forberedt på å hindre uønskede hendelser, hvordan jobbe med skadebegrensning dersom ulykker skjer, og arbeid med normalisering i etterkant av en hendelse. Risikoforståelse og risiko og sårbarhetsanalyser står sentralt. Studentene går etter endt utdanning ut i arbeidslivet med bred teoretisk og praktisk kunnskap innenfor beredskapsområdet.

Videre i rapportens **andre del** gjøres det en analyse ulike relevante utdanninger ved UiT. I tillegg gis det en vurdering av hvor robust program- og emneporteføljen er, og hvilke prioriteringer som kan gjøres. I denne sammenheng oppfatter vi at det i analysen av de ulike utdanninger ved UiT, ikke tydelig nok viser styrken i at utdanningene er komplementære både med hensyn til innhold i studiet, organisering av studiet og at det er ulike primære målgrupper. I rapporten understrekes det at utdanningene fremstår som en tilfeldig spredning av emner, der det er vanskelig å finne en helhetlig profil og konsistens i fagsammensetningen og emner innenfor området «samfunnssikkerhet, sikkerhet og beredskap». Denne spredningen kan, slik vi ser det, også være en styrke ved at de ulike utdanningstilbud utfyller hverandre ved at de har ulike målgrupper, er ulikt organisert og med ulikt innhold. Dersom rapporten hadde lagt et større studentperspektiv til grunn, ville søkertall og etterspørsel etter ulike utdanninger kommet tydeligere frem. For eksempel er styrken til BiB at det er gode søkertall og god gjennomstrømming, blant annet fordi studiet er tilrettelagt for studenter som er yrkesaktive (ved at studiet er samlingsbasert med tre ukesamlinger pr. semester). Studentene er en heterogen gruppe, ved at de har ulik faglig- og yrkesmessig bakgrunn og kommer fra hele landet. Det er også studenter som kommer direkte fra den videregående skolen, men hovedtyngden av

studentene har jobber som er relevante i forhold til sikkerhet og beredskapsproblematikk. Mange arbeider i forsvaret, politi, brann, helse, sivilt forsvaret og andre redningsetater. Dette gir et unikt læringsmiljø med mye erfaring og kunnskap fra det praktiske liv innen beredskap og krisehåndtering.

I den avsluttende delen av rapporten uttrykkes det at det er nødvendig med bedre samordning og overordnet styring av program- og emneporteføljen med tilhørende forsknings- og praksisbasert kunnskapsutvikling. Vi støtter dette synet, og oppfatter at alternativ 2 (tospors løsning) er den beste løsningen, der det legges til rette for en overgang slik at studenter som har bachelorstudier kan gå over til en master og PhD-utdanning.

I konklusjonen gis det en anbefaling om at dette fagområdet organiseres sammen ved Institutt for ingeniørvitenskap og sikkerhet, for bedre koordinering og samordning av studiene. Vi savner en argumentasjon på hvorfor en slik organisatorisk løsning vil være den beste. Vi oppfatter at en slik organisering kan bli en utfordring for BiB, fordi profilen er så tett knyttet opp mot emner som Handelshøgskolen har i sin fagportefølje. Det dreier seg om sentrale temaer som beredskapslogistikk, nordområdepolitikk, operativ ledelse og praktisk prosjektledelse. Dersom studiet tas ut av Handelshøgskolens portefølje vil det bli krevende å sikre tilgang til god og stabil fagkompetanse på disse områdene. Handelshøgskolen kan ikke forplikte seg til å medvirke i andre program i lang tid fremover. I tillegg kan det være en risiko for at en organisatorisk samling vil bidra til en for sterk ensretting av tilbudene. En styrke ved disse tilbudene samlet er nettopp at de har ulike innretning og ulike faglige profiler. Et annet moment er at fagmiljøet som er tilknyttet BiB ved Campus Harstad har et klart behov og ønske om stedlig ledelse og tilhørighet til et fagmiljø som tilhører campus Harstad. For tiden er to faste vitenskapelige stillinger og en PhD stipendiat tilknyttet studiet. Det vil være uheldig å overføre et så lite fagmiljø til NT fakultet, som ellers ikke er til stede i Harstad.

Bjarte Toftaker

Høringsuttalelse fra IVT-fak - Rapport fra ekspertutvalg samfunnssikkerhet, sikkerhet og beredskap,

Rapporten gir en god beskrivelse av et mangfoldig fagområde og en oversikt over driverne på feltet. Den gir også en oversikt over utdanningstilbud og forskningsmiljøer i Skandinavia, og spesielt i Norge. Dagens tilbud ved UiT blir også beskrevet og sett i sammenheng, blant annet gjennom en SWOT-analyse. Alt dette er nyttig og viktig.

Rapporten har imidlertid ikke tatt for seg de samfunnsmessige behov som var grunnlaget for oppbyggingen av bachelorutdanningen i internasjonal beredskap som tidligere Høgskolen i Narvik, Høgskolen i Harstad og Norges Brannskole sto sammen om.

Samfunnsmessige behov i Hålogalandsregionen

Hålogalandsregionen er spesielt utsatt for hendelser i kraft av de dominerende aktiviteter i regionen. Narvik er et transportknutepunkt på grunn av sin industrihavn, jernbaneforbindelse, E6 og E10, samt Evenes flyplass.

Formidabel godstransport til og fra Narvik

200 000 tonn fisk transporteres med bil fra Lofoten, Vesterålen, Troms og deler av Finnmark til jernbaneterminal i Narvik for videre transport til markedene. Omtrent tre fjerdedeler av konsumvarene til Nord-Norge kommer med tog til Narvik og distribueres videre med bil. Det er stadig mer eller mindre alvorlige hendelser tilknyttet godstransporten langs veiene, spesielt om vinteren.

Norges største tørrbulkhavn

Narvik er Norges største tørrbulkhavn med kontinuerlig trafikk av de største bulkskip fra internasjonale aktører som frakter jernmalm. I 2015 gikk det 18 millioner tonn jernmalm med tog til Narvik og videre med skip, og planen er å fordoble dette. Ofotbanen en av de tyngst trafikkerte jernbanestrekninger i verden gjennom et krevende arktisk landskap. En alvorlig hendelse på Ofotbanen eller med bare ett av malmskipene kan få katastrofale følger for folk og miljø.

Forsvarets logistikk kjerneområde

Det norske Forsvaret har i dag betydelig aktivitet i regionen. Nå er Ofoten definert som logistikk kjerneområde, noe som antagelig vil medføre vesentlig større aktivitet både til vanns, til lands og i luften, stor havneaktivitet og massiv forflytning av personell i perioder. Dette skal foregå i Nord-Norges tettest befolkede region og krever kunnskap, kompetanse og utdannet personell innenfor beredskap, både i offentlig og privat sammenheng.

Olje/gass

Lofoten og Vesterålen kan bli et viktig område for olje/gass virksomhet. I så fall vil det kreve oppmerksomhet fra både offentlig og private aktører når det gjelder sikkerhet og beredskap.

Industriregion

Narvik er en industrikommune, Ballangen har gruvedrift, Tysfjord har tungindustri og kjemisk industri, Evenes har sivil og militær luftfart, Harstad har mekanisk industri, Lødingen, Lofoten og Vesterålen har fiskeindustri, verkstedindustri for å nevne noe. Selv om det er stadig sterkere fokus på HMS er risikoen for hendelser til stede og krever oppmerksomhet.

Regionens fortrinn, fusjonen og UiT sitt samfunnsoppdrag

Da utdanningen i internasjonal beredskap ble etablert i Hålogalandsregionen var det sterkt ønsket fra næringsaktørenes side. Den teknologiske kompetansen i Narvik, den økonomiske/ logistiske kompetansen i Harstad og kompetansen/treningsfasilitetene ved Norges Brannskole ga et solid grunnlag for å utvikle kompetanse på området og tilby utdanning i internasjonal beredskap. Man så også muligheten for videre kompetansebygging og tilbud på flere nivå.

Fusjonen medførte organisatoriske endringer og splitting av fagmiljøene på begge campus og ansvarsforholdene i studiet ble endret. Dette endrer imidlertid ikke de faktiske forhold når det gjelder regionens risikosituasjon og behov.

Gjennom fusjonen med Harstad og Narvik er UiTs posisjon markant styrket i den mest folkerike regionen i Nord-Norge. UiT har et viktig samfunnsansvar og skal bidra til bærekraftig vekst og utvikling i Nord-Norge. I saken vedrørende sikkerhet og beredskap kan det være riktig å ta hensyn til nettopp hålogalandsregionen ved å styrke og videreutvikle studier i internasjonal beredskap basert på eksisterende tilbud, det opprinnelige samarbeidet mellom de tre kompetansemiljøene i Narvik, Harstad og Tjeldsund, UiT sin øvrige kompetanse på området og i samarbeid med relevante aktører i regionen.

Rapporten er etter vår mening således ikke utfyllende i sin beskrivelse på hvordan studiene kan hente synergier fra andre fagområder som universitet besitter og en slik diskusjon mener vi er viktig å ta før man konkluderer i forhold til studienes utvikling og endelige organisering. IVT-fak foreslår at man inviterer til en workshop, hvor sentrale interne og eksterne aktører kan bidra til å belyse utviklingen av fagfeltet.

Vennlig hilsen

Bjørn Solvang
dekan

—
bjorn.solvang@uit.no
76 96 62 27

Til Universitetsdirektøren v. Bjarte Toftaker

Tilleggsnotat fra styret ved Fakultet for ingeniørvitenskap og teknologi (fakultetsstyrets sak 18/16)

Styret ved fakultet for ingeniørvitenskap og teknologi behandlet i sak 18/16 ekspertutvalgets rapport om «Utviklingen av samfunnssikkerhet, sikkerhet og beredskap ved UiT Norges arktiske universitet.

Fakultetsstyret gjorde følgende vedtak:

Fakultetsstyret stiller seg bak fakultetets høringssvar, men ønsker i tillegg å forsterke viktigheten av en grundig prosess som både er faglig godt begrunnet og framtidsrettet og som legger til rette for et nært samarbeid med de eksisterende kunnskaps- og kompetansemiljøene knyttet til samfunnssikkerhet, sikkerhet og beredskap i landsdelen og sikre et tett og godt samarbeid mellom UiT og Nord Universitet.

Fakultetsstyret oversender et tilleggsnotat i sakens anledning.

Vedlagt følger tilleggsnotatet.

Anne Gjerløw
Sekretær for fakultetsstyret

Kommentarer til Ekspertutvalgets rapport om "Utviklingen av samfunnssikkerhet, sikkerhet og beredskap ved UiT Norges Arktiske Universitet".

Ekspertutvalget har ikke belyst utfordringene og mulighetene knyttet til samfunnssikkerhet, sikkerhet og beredskap i IVT fakultetets nærområder, nordre del av Nordland og regionene Ofoten, Lofoten og Vesterålen. I et Risiko- og Sårbarhetsperspektiv representerer dette området åpenbart det største risikomangfoldet og potensiale for større uønskede hendelser med betydelige konsekvenser, både knyttet til den maritime aktiviteten og Narvik som Norges desidert største utskipningshavn, oljevernberedskap, malmtransport på Ofotbanen, store bygg- og anleggsprosjekter (vei, tunnel og broer), rassikring, vann- og energiforsyning, logistikk knutepunkt, fiskeri – og havbruk, mineralutvinning, verksted-, industri- og framtidig olje og gass aktivitet utenfor Lofoten og Vesterålen og ikke minst den planlagte økte forsvarsaktiviteten tilknyttet Evenes flyplass.

Utvalgets tolkning og innskrenkninger av Mandatet resulterer i overfladiske og generelle vurdering som ikke reflekterer de samfunnsmessige utfordringene og mulighetene knyttet til eksisterende og framtidig infrastruktur og næringslivet i regionen.

Det er heller ikke vurdert hvordan nærhet og samarbeid med eksisterende kunnskaps – og kompetansemiljøer i Nordland kan bidra positivt til å gjøre utdanningene mer relevant og tilpasset de framtidige behov knyttet til samfunnsutviklingen i regionen og realisere samfunnsmessige synergier av et tettere samarbeid med Nord Universitetet.

De konklusjoner som trekkes av utvalget er verken grundig faglig begrunnet eller reflekterer en framtidsrettet samfunnsutvikling. Her er åpenbare svakheter og mangler både når det gjelder vurdering av kvaliteten og innplasseringen av de enkelte program – og emneområdene i analysen og hvordan fagene kan utvikles til å være mer relevant for samfunnet, fagmiljøenes kvalitet og robusthet, samt fagmiljøenes potensiale for ekstern finansiering.

SWOT analysen beskriver **svakheter** som:

- tynn regional FoU- forskning fra næringsliv
- avhengig av å leie inn lærerkrefter for å kjøre emner (Master – Tromsø og Bachelor – Harstad)
- utydelig masterstudium – ingeniør på sidelinjen
- rekrutteringsutfordringer mht. lærerkrefter spesielt ingeniør, nautikk og luftfart

SWOT analysen konkluderer således med at det ”er vanskelig å finne en helhetlig profil og konsistens i fagsammensetningen og emner innenfor området samfunnssikkerhet, sikkerhet og beredskap. Dersom man i for stor grad blir avhengig av å leie inn eksterne fagpersoner, vil dette begrense muligheten for konsistens og robusthet i program og emneporteføljen”.

De etablerte samarbeidsrelasjonene som fakultetet i Narvik har, spesielt med kunnskaps- og kompetansemiljøene i Lofoten og Vesterålen og aksene Narvik – Harstad med Norges Brannskole, Statoils Nordområdekantor og Universitetet, både knyttet til sikkerhet og beredskap, satellitt og droneteknologi og den felles Bachelor utdanningen i International beredskap, er ikke nevnt i rapporten. Utvalget har heller ikke vurdert det store potensialet for et utvidet næringslivssamarbeid i denne regionen og mulighetene for ekstern finansiering.

Rapporten adresserer heller ikke utvikling og anvendelse av teknologi og ingeniørvitenskap for bedre risikostyring og økt sikkerhet, herunder IVT-fakultetets spisskompetanse innen Kaldt Klima teknologi. E- læring og fjernundervisning er heller ikke beskrevet, et området som også er langt utviklet ved fakultetet i Narvik.

Rapporten demonstrerer også en betydelig kunnskapsmangel knyttet til det regionale næringslivet og mulige samarbeidsrelasjoner med de sterke og velfungerende kunnskaps- og kompetansemiljøene i nordre del av Nordland, som f.eks Hovedredningssentralen, 330 skvadronen, Forsvarets Operative Hovedkvarter, Politihøgskolen, Sikkerhetssenteret på Gravdal, NorLense, Kystvakta, Marinejegerkommandoen, Norges Brannskole, Orion og rakettskytefeltet på Andøya og Maritimt Forum Nord, som eier av et nasjonalt prosjekt knyttet til sikkerhet og beredskap, SARiNOR, med det formål å utvikler verdens beste beredskap for Nordområdene.

Ekspertgruppens sammensetning anses å være ensidig og uheldig med manglende representasjon fra de Nord Norske fagmiljøene, som kan skape usikkerhet ift. intensjonen om rolle- og oppgavedelingen som fusjonsprosessen er basert på.

Det faglige tyngdepunktet i landsdelen knyttet til samfunnssikkerhet, sikkerhet og beredskap er utvilsomt plassert i nordre del av Nordland og utvalgets anbefalte organisatoriske forankring ved Institutt for ingeniørvitenskap og sikkerhet i Tromsø er ikke faglig begrunnet.

Styret ved IVT-fakultetet i Narvik har vurdert rapporten fra ekspertutvalget som mangelfull og uegnet som beslutningsgrunnlag og oppfordrer Universitetsstyret å sikre en grundig prosess som både er faglig godt begrunnet og framtidsrettet og som legger til rette for et nært samarbeid med de eksisterende kunnskaps- og kompetansemiljøene knyttet til samfunnssikkerhet, sikkerhet og beredskap i landsdelen og sikre et tett og godt samarbeid mellom UiT og Nord Universitet.

Høringsuttalelse 18.9.2016 fra NT-fak til ekspertutvalgsrapport «Utvikling av samfunnssikkerhet, sikkerhet og beredskap (SSB) ved UiT Norges arktiske universitet»

Innledning

NT-fak oppfatter at ekspertutvalget har laget en meget grundig rapport som diskuterer de sentrale utfordringene til fagområdet samfunnssikkerhet, sikkerhet og beredskap (SSB), både når det gjelder faglig og organisatorisk status og utviklingsmuligheter. Nedenfor kommenterer vi rapporten, gjør vi rede for fakultetets/fagmiljøets posisjon innen SSB og peker på noen av de muligheter som dette gir.

Ekspertutvalget har lagt en faglig og analytisk tilnærming til grunn for sine vurderinger og anbefalinger. Vi mener dette er en riktig tilnærming som kan danne grunnlaget for en god utvikling av dette fagområdet. Vi ønsker å bidra til å sikre en god utvikling av samfunnssikkerhet, sikkerhet og beredskap som fag ved UiT. Dette er i tråd med fakultetets strategiplan som igjen er tett koplet opp til UiTs strategi *Drivkraft i nord*.

Fakultetets og IIS rolle og bidrag

NT-fak er i dag vertsfakultet for Institutt for ingeniørvitenskap og sikkerhet (IIS) (se [nettside](#)) som er en sentralt fagmiljø ved UiT innen samfunnssikkerhet, sikkerhet og beredskap. Etter fusjonen med Høgskolen i Narvik i 2015, ble IIS fisjonert ved at de tre-årige ingeniørutdanningene, Automasjon, Gass- prosesseteknologi, Droneteknologi (nytt fra 2016) og Arktiske anlegg r organisatorisk ble lagt inn under IVT-fak. Alle disse studietilbudene er lokalisert til Tromsø med unntak av Arktiske anlegg som gis i Alta. NT-fak IIS har med fisjonen fått en relativt større dominans av sikkerhet, samfunnssikkerhet og beredskap i sin portefølje, representert ved de gjenværende studieprogrammene: Samfunnssikkerhet og miljø (bachelor og master); Sikkerhet og miljø (3-årig ingeniør); Nautikk (3-årig ingeniør), Technology and Safety in the High North (teknologi-master) og Luftfartsfag (bachelor). Denne studieporteføljen har både bredde og dybde og inkluderer flere profesjonsutdanninger og utdanningsløp fra bachelor til PhD. Disse fagene har vært en del av NT-fak siden fusjonen med Høgskolen i Tromsø i 2009. Siden da har det vært arbeidet systematisk med å styrke både kapasitet og kompetanse ved IIS. Instituttet teller nå 68,7 årsverk (Paga tall pr. 2016), herunder 5 professorer, 8,5 i aman., fire prof. II, 4,6 PhD , 1 post.doc. Det er til sammen 347 registrerte studenter i disse fagene pr. 02.09.16 2016. Det har vært en betydelig økning av forskningsproduksjonen ved IIS siden 2009 og instituttet leverte i 2015 på tellekanter i forskning, tilsvarende de disiplinfagsorienterte instituttene ved NT-fak. Spesielt vil vi fremheve en markant økning i publiseringspoeng.

Fusjonen med HiN og HiH har vært utfordrende for instituttet. Nåværende organisering av IIS plasserer sikkerhet som et sentralt begrep for alle studieprogrammer og forskningsgrupper, og det er startet en prosess for å utvikle en tydeligere faglig profil i etterkant av siste fusjon. Den eksterne evalueringen av samfunnssikkerhet, sikkerhet og beredskap ved UiT er således en viktig brikke i definisjonen av instituttet fremtid og fakultetets rolle for SSB-fagene.

Vi mener at ekspertutvalget har en god analyse av studieporteføljen ved IIS med hensyn på aksene disiplin- og profesjonsfag, samt aksene FoU og praksis-nær, som nyttige konsepter for å danne seg et overordnet bilde av studieprogrammene. Utvalgets fremstilling av praksisnære profesjonsfag ved instituttet, med en kompletterende master/PhD-utdanning i en to-spors løsning, gir en stor grad av gjenkjennelse i hvordan instituttet har arbeidet målrettet for å utvikle solide forskningsbaserte utdanninger siden fusjonen med Høgskolen i Tromsø i 2009. Samtidig peker ekspertutvalgets SWOT-analyse på flere muligheter og utfordringer som også er gjenkjennelige. De praktiske sertifikatgivende utdanningene innen luftfart og nautikk gir et unikt og spennende grunnlag for relevant utdanning og forskning innen SSB-fagene. Økt forskningsinnsats ved IIS er bl.a. dokumentert gjennom en markert økning i publiseringspoeng de senere år. Når det gjelder nautikk har UiT sammen med NTNU Ålesund og høgskolene i Stord/Haugesund, og Sørøst Norge nylig fått godkjent et felles PhD utdanningsprogram innen maritime operasjoner. Her tilføres fagmiljøene betydelige forskningsressurser de neste 5 år med flere PhD-stipend og ved UiT/IIS også ett nytt professorat. Tverrfaglig utdannings- og forskningsaktivitet kan og bør styrkes også internt på instituttet. Et sterkt og robust fagmiljø innen SSB er også et godt utgangspunkt for tverrfakultært, faglige samarbeid. Flere studieprogram og forskningsprosjekter kan styrkes gjennom økt fokus på SSB ved UiT.

I tillegg til IIS huser NT-fak instituttene IFI, IFT, IG, IMS og IK (klikk på akronymet for full beskrivelse). Dette er alle disiplinorienterte institutt med stort fokus på forskningsbasert utdanning og forskning. Disse instituttene har alle elementer av SSB-fag med en teknologisk – naturvitenskapelig basis der vi mener det er gode muligheter til synergier med andre fagmiljø/fakultet. Her er noen eksempler: sannsynlighetsberegninger for ulykker/hendelser (IMS) ; geo-farer (ras, jordskjelv, tsunami, mm)(IG); overvåkning/fjernmåling/romvær/ (IFT) helseteknologi (IFT/IFI); datasikkerhet, klima/miljø, bærekraftig og sikker energiforsyning (IFT, IMS, IFI, IIS). Fakultetet har forskningsmiljøer og sentre i internasjonal front innen noen av disse fagområdene, for eks. SFF-CAGE, SFI- CIRFA. Og UiT, inkludert NT-fak, satser nå sterkt på forskning og utdanning innen fornybar energi der SSB-fag også er en viktig faktor.

I tillegg til naturvitenskapelig-teknologisk basis, er det viktig at både en samfunnsfaglig orientering og «human-factor» -dimensjon ivaretas og videreutvikles. Vi mener en aktiv samhandling med andre fakultet og campuser ved UiT vil kunne bidra til en gjensidig forsterkning av fagområdet ved hele UiT. Vi anbefaler at det utvikles et forpliktende samarbeid på tvers av fakultet ved UiT for å optimalisere fagområdet.

Vi mener at en samling av fagmiljøet innen samfunnssikkerhet, sikkerhet og beredskap i en organisatorisk enhet vil være en styrke for UiT. NT-fak kan tilby seg å organisere SSB-fagene under IIS. Dette kan i så fall inkludere bachelor i internasjonal beredskap (BIB) ved campusene Harstad/Narvik og alle faggruppene ved IIS. Vi mener en ny organisering skal gi grunnlag for videre faglig utvikling både ved campus Harstad/Narvik og campus Tromsø. Vi erkjenner at en organisering med enheter som dekker flere campus kan bli utfordrende, men er samtidig positive til å få dette til på best mulig måte. Ved campus Tromsø utvikles det for tiden enkelte emner innen samfunnssikkerhet med stor grad av nettstøtte. Dette er i tråd med forslag som ekspertutvalget peker på i sin løsningsmodell. UiT bør legge til rette for flere slike emner, levert både fra fagmiljøet på nåværende IIS og fagmiljøet knyttet til BIB. Samtidig bør en arbeide målrettet for å styrke faglig kompetanse innen SSB ved hele UiT.

Noen direkte kommentarer til rapporten

Samfunnssikkerhet som kunnskapsfelt: Ekspertgruppens rapport presenterer og diskuterer begrepet samfunnssikkerhet (del 2). Insiyttutt for ingeniørfag og sikkerhet sitt fagmiljø innen samfunnssikkerhet og miljø har sin fagprofil med fokus på bl.a. krisehandling, kritisk infrastruktur, sikkerhetsstyring, samfunnssikkerhet og miljørisiko/-forvaltning. Dette samsvarer godt med ekspertgruppens forståelse av begrepet samfunnssikkerhet. Fagmiljøet ved IIS søker også å ivareta en nasjonal rolle for forskning på samfunnssikkerhet i nordområdene.

Drive for utdanning og forskning innenfor samfunnssikkerhet: Mht forskningstema (del 3), baserer ekspertgruppen seg på dokumentstudier og enkelte intervjuer med Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, Forsvarets forskningsinstitutt og politi. Temaene som fremheves (klimatilpasning, totalforsvaret, tverssektoriell beredskap, sektorbasert forskning innen maritim næring og luftfart, brannsikkerhet....) dekkes i stor grad per dato, ikke utelukkende ved IIS, men også ved ISS (HSL-fak). Ekspertgruppens rapport anbefaler at UiT bør undersøke mulighetene for forskningsfinansiering innen disse tema. IIS er allerede i inngrep med virkemiddelapparatet (NFR, EU, Næringsliv) og har finansiering til forskningsprosjekter innen bl.a. følgende tema: maritim sikkerhet, luftfart, beredskap i nordområdene og kritisk infrastruktur. I tillegg drives det omfattende forskning på arktisk teknologi ved IIS. Det er et mål å øke den eksterne finansiering og NT-fak har strategier for dette. Videre forventes økt fokus på brannsikkerhet etter fusjonen med Høgskolen i Harstad, på grunn av sistnevntes nære samarbeid med Brannskolen. Med hensyn til faglige profil og forskning, i generell forstand, kan vi konkludere med at nåværende faglige praksis i stor grad er i tråd med Ekspertgruppens anbefalinger.

Undervisning og forskning innen samfunnssikkerhet og kartlegging av studieprogram og emneportefølje: Del 4 setter studieprogrammene inn i en nasjonal og internasjonal kontekst. Det trekkes ingen klare konklusjoner på bakgrunn av dette. Det er likevel verdt å bemerke i denne sammenhengen at IIS har tatt et nasjonalt ansvar for utdanning i samfunnssikkerhet med en særlig vinkling mot nordområdene.

I del 5 analyseres de aktuelle studieprogrammene med utgangspunkt i en metodikk som skiller mellom teoretiske og praksisnære emner. Som ekspertgruppen selv erkjenner er det ikke nødvendigvis et samsvar mellom deres vurderinger og den fagansvarlige sin oppfatning av kurset. Således gir det ikke grunnlag for klare slutninger. Fagmiljøet ved IIS har konkrete planer om å utvikle studieprogrammene videre på både bachelor og masternivå for å adressere de utfordringene samfunn og næringsliv står overfor i nordområdene. Dette arbeidet har delvis avventet resultatene av den pågående fusjonsprosessen. Ekspertgruppens analyse er et nyttig utgangspunkt for diskusjon om studieprogrammene. Særlig i den grad det kan bidra til samarbeid/koordinering mellom studieprogram.

Ekspertgruppens konklusjoner: Hovedkonklusjonene er at en med utgangspunkt i en faglig kjerne (samfunnssikkerhet og miljø) bør fremme mer faglig samarbeid mellom flere nærliggende studieprogram, inkludert Sikkerhet og Miljø (SM ingeniør), Internasjonal beredskap (BiB), Nautikk og Luftfart. Prosessen med utvikling av studieprogrammene (se avsnittet over), har også som formål å

bedre koordinering og samarbeid på tvers av de nevnte studieprogrammene. Ekspertgruppen anbefaler videre en modell med praksisnære bachelorprogrammer som skal rekruttere bredt inn til mer teoretisk orienterte Master og PhD programmer. Vi støtter dette forslaget. Ekspertgruppens konklusjon er i samsvar med måten det jobbes per dato ved IIS med hensyn til bachelor og en relativt bred rekruttering til Master i samfunnssikkerhet.

Kommentarer til SWOT-analysen: Ekspertgruppen peker i sin SWOT analyse på bl.a. svakheter og utfordringer ved dagens situasjon. Her skal vi kommentere enkelte av disse.

Begrenset tverrfaglig samarbeid: Det vurderes å slå sammen flere tema tilhørende de to studieprogrammene Samfunnssikkerhet og miljø (SSM) og 3-årig ingeniør Sikkerhet og miljø (SM). SSM, SM ingeniør og de fagansatte på studieprogrammet bachelor i Internasjonal Beredskap (BiB) i Harstad har nylig besluttet å slå seg sammen til en forskningsgruppe. Dette vil bidra til et faglig mer samlet, tverrfaglig og slagkraftig fagmiljø innenfor samfunnssikkerhet og beredskap ved UiT.

Avhengig av innleide lærerkrefter. For IIS sitt vedkomne har dette vært aktuelt for noen masteremner. Instituttet er nå i en prosess der alle de obligatoriske fagtilbudene på masterniv vil overtas av fast ansatte, bl.a. som følge av rekruttering av nye tilsatte.

Det nye nasjonale PhD program innen maritime operasjoner (se omtale ovenfor) vil bidra til utvikling av kompetanse og rekruttering innen fagområdet ved IIS med en klar profilering av maritim sikkerhet.

Silotekning: De ovennevnte tiltakene vil bidra til å forhindre intern rivalisering og styrke fagmiljøet ved UiT i konkurransen med andre utdanningsinstitusjoner.

Ekspertgruppens anbefalinger er i stor grad i samsvar med eksisterende praksis og fremtidige planer ved IIS. Ekspertgruppens rapport er et meget nyttig innspill til den kontinuerlige faglige utviklingen, særlig i forbindelse med samarbeid/koordinering mellom ulike studieprogram.

Universitetsdirektøren

Rapport fra ekspertutvalg samfunnssikkerhet, sikkerhet og beredskap – Høringsuttalelse fra HSL-fakultetet

Vi viser til brev fra universitetsledelsen av 01.07.2016 om rapport fra ekspertutvalget som ble opprettet for å vurdere den samlede porteføljen innen samfunnssikkerhet, sikkerhet og beredskap. Ekspertutvalget konkluderer med at for å få til en bedre koordinering og samordning av studiene i dagens situasjon, bør emneporteføljen ha sin organisatoriske forankring ved Institutt for ingeniørvitenskap og sikkerhet. Samtidig understreker utvalget at pågående organisatoriske prosesser gjør at den organisatoriske forankringen kan diskuteres. Samfunnssikkerhet, sikkerhet og beredskap er, som utvalget også riktig presiserer, utpreget tverrfaglig. Ved siden av ingeniørfagene står de samfunnsvitenskapelige fagene sterkt. Særlig sterkt står de samfunnsvitenskapelige fagene i UiTs mastergradsprogram i samfunnssikkerhet.

Da innplasseringen av samfunnssikkerhet og miljø ble drøftet i 2008, viste ledelsen ved det daværende Det samfunnsvitenskapelige fakultet til at studiet hadde mer til felles med fag og program ved dette fakultetet enn ved blant annet Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet. Likevel ble studiet plassert ved sistnevnte fakultet. Selv om situasjonen har endret seg en del siden den gang, ikke minst etter fusjonen med Høgskolen i Harstad og Høgskolen i Narvik, mener vi fortsatt at det vil være fornuftig å plassere dette studiet og fagmiljøet sammen med andre samfunnsfag. Samtidig som de samfunnsvitenskapelige fagene står sterkt i UiTs mastergradsprogram i samfunnssikkerhet, har ingeniørenes dominans innen samfunnssikkerhet og krisehåndtering blitt utfordret fra et statsvitenskapelig og organisasjonsfaglig ståsted de siste årene. Dette reflekteres godt i nasjonal så vel som i internasjonal forskning.

Vårt forslag er en organisatorisk forankring ved dagens Institutt for sosiologi, statsvitenskap og samfunnsplanlegging ved HSL-fakultetet. Dette vil gi rom for et bredt samarbeid både når det gjelder undervisning og forskning. Det vil også kunne gjøre det samfunnsvitenskapelige fagmiljøet som allerede finnes ved dagens NT-fak mer robust, samt bidra til å gi dette miljøet en enda sterkere samfunnsvitenskapelig profil. Dermed vil det også kunne fremstå med en mer distinkt profil og skille seg fra den profilen som for eksempel er valgt ved Universitetet i Stavanger.

Vennlig hilsen

Turid Moldenæs
prodekan for forskning